

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 9 (52)

Заснований в 1996 році

Рівне – 2014

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 9 (52). — Рівне: РДГУ, 2014. — 216 с.

Збірник наукових праць містить статті за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми сучасної дидактики в контексті вимог інформаційного суспільства», проведеної в Рівненському державному гуманітарному університеті 17-18 жовтня 2013 р., із загальнодидактичних проблем, використання особистісно-зорієнтованого і компетентнісного підходів, інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій, зарубіжного досвіду у підготовці фахівців різних напрямів.

Матеріали можуть бути корисними для науковців, практичних працівників, викладачів та студентів вищих і професійно-технічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний редактор) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член НАПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Безкорвайна Ольга Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Петренко Оксана Борисівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Руденко Володимир Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2014 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додатки до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8 і від 30.03.2011 р. № 1 – 05/3).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 10 — 1.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2014

O.YU. BALALAJEVA. EVOLUTION OF THE CONCEPT «ELECTRONIC TEXTBOOK»

The summary. The different approaches to understanding the essence of «electronic textbook», dynamics of its development in pedagogical theory and practice are analyzed in the article.

Key words: educational software, electronic textbook.

Одержано редакцією 29.11.2013 р.

УДК: 378.147

Ю.В. ФЕЩУК

**БЛАНК-КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ З НАРИСНОЇ ГЕОМЕТРІЇ
ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ**

Резюме. У статті розглядаються шляхи вдосконалення графічної підготовки студентів вищих педагогічних навчальних закладів завдяки використанню на лекційних заняттях з нарисної геометрії бланк-конспектів лекцій, які спрямовані на активізацію пізнавальної діяльності майбутніх учителів технологій і креслення.

Ключові слова: бланк-конспект, нарисна геометрія, графічна підготовка, пізнавальна діяльність.

Постановка проблеми. Активізація пізнавальної діяльності студентів – одна з актуальних проблем на сучасному етапі розвитку педагогічної теорії та практики. Пошукам шляхів розв'язання зазначеної проблеми – завдання, яке покликані вирішувати педагоги, психологи, методисти та викладачі. Розвиток активності, самостійності, ініціативності, творчого підходу до справи – це вимоги самого життя, що визначає багато в чому той напрямок, у якому слід удосконалювати навчально-виховний процес у вищих навчальних закладах. Активізації пізнавальної діяльності студентів сприяють методи, які допомагають професійному становленню майбутніх фахівців, завдяки стимулюванню їх інтересу до навчання.

Технологія активізації й інтенсифікації навчання на основі схемних і знакових моделей В.Ф. Шаталова [5] загальновідома, і на нашу думку, несправедливо забута в Україні. Тому завданням нашої роботи є застосування елементів цієї методики у лекційному викладанні курсу «Нарисна геометрія» для студентів денної форми навчання Рівненського державного гуманітарного університету.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Навчання студентів навичкам активізації їх пізнавальної діяльності можливе безпосередньо в процесі викладу навчального матеріалу. У посібнику А.А. Гіна «Прийоми педагогічної техніки» в числі таких прийомів наводиться, наприклад, складання опорного конспекту [1]. Практика показує, що при формуванні основного конспекту лекцій можливе паралельне складання опорного конспекту, який містить понятійний апарат теми дослідження. Складання опорного конспекту (за наявності необхідної для цього матеріально-технічної бази) може здійснюватися викладачем і видаватися студентам як роздатковий матеріал, що містить основні терміни та поняття нової теми. Простота цього варіанту обумовлена тим, що творчу (основну) компоненту складання опорних конспектів виконує викладач, а студентам залишається лише продуктивно використовувати результати його праці.

Р.А. Кизимово запропоновано технологію навчального процесу, яка передбачає застосування опорних схем-конспектів лекцій на заняттях з нарисної геометрії [2]. Методика, запропонована автором, є одним із нетрадиційних, нестандартних способів вивчення нарисної геометрії, в якому в стислій формі подається схема лекції. В.Б. Носовським запропоновано бланк-конспект лекцій і методичні посібники з курсу інженерної графіки, які, на думку автора, сприяють глибшому вивченню матеріалу і дають змогу впроваджувати програмований навчальний процес [3].

Необхідність розробки і використання бланків-конспектів лекцій зумовлена відсутністю у студентів-першокурсників достатнього рівня сприйняття просторових зображень і теоретичних знань для успішного засвоєння професійно необхідного матеріалу з графічних дисциплін.

Виходячи з вищезазначеного, ми розглядаємо бланк-конспект лекцій з нарисної геометрії як педагогічний засіб, який спрямований на активізацію пізнавальної діяльності студентів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перебуваючи в ролі координатора навчального процесу щодо засвоєння студентами нових знань, викладач отримує можливість не тільки дати студентам чітке уявлення про свій предмет, а й прищепити їм навички надсистемного мислення, що дозволяє сприймати цей предмет не лише як навчальну дисципліну, яка органічно поєднується в навчальному плані з іншими дисциплінами, але і як комплекс знань, нерозривно пов'язаних з вимогами сучасного життя. Враховуючи невеликий обсяг відведеного на це навчального часу, роль навичок самоорганізації студентів значно зростає.

Одним із головних чинників, який забезпечує розвиток складних завдань професійної підготовки, на думку педагогів і психологів, є активізація пізнавальної діяльності студентів. Саме залучення студентів до активної творчої роботи, створення умов для всебічної реалізації в навчальному процесі здатне забезпечити формування у студентів важливих якостей, які стануть основою професійного становлення.

Активізація пізнавальної діяльності – це, з одного боку, якісний рівень діяльності студента, якому притаманна певна система ознак (самодетермінованих проявів активності); з іншого – це цілеспрямоване керування процесом пізнання студентів шляхом створення оптимальних психолого-педагогічних умов, підпорядковане меті професійної підготовки, яке направлене на формування внутрішніх мотивів та цілей пізнавальної діяльності; ефективне засвоєння нових знань і здобуття навичок їх практичного застосування [4].

Активізація пізнавальної діяльності студентів – найважливіше завдання педагога. Реалізація цього

завдання можлива через підвищення ефективності занять, використання сучасних форм навчального процесу.

На сьогодні близько 80 % вступників ВНЗ, які, на жаль, не вивчали в школі креслення, мають слабкі знання з геометрії, не володіють розвинутою просторовою уявою та не вміють організувати самостійну роботу. Тому використання лекційного зошита або бланк-конспекту на заняттях з нарисної геометрії набуває особливого значення. Це сприяє синхронному вирішенню максимальної кількості завдань на дошці і в конспекті, так як повністю виключається неточність копіювання студентами вихідних даних, а також економиться час студента при самостійному вирішенні завдань вдома.

Згідно навчального плану студенти напряму підготовки «Технологічна освіта» вивчають нарисну геометрію в другому семестрі. Не дивлячись на значні досягнення методики викладання нарисної геометрії, яка постійно оновлюється, результати навчання не задовольняють тих вимог, які висуваються до майбутніх вчителів технологій і креслення. Це пов'язано з тим, що нарисна геометрія є однією з найважливіших дисциплін для студентів першого курсу, передбачає вивчення методів побудови зображення предмету на площині та його властивостей. Специфічною особливістю дисципліни є надзвичайно велика ілюстрованість її рисунками, графічними зображеннями, кресленнями.

З метою якісного засвоєння студентами курсу нарисної геометрії та активізацію їх пізнавальної діяльності нами розроблено систему бланк-конспектів лекцій до двох змістових модулів курсу нарисної геометрії: «Формоутворюючі елементи простору» (5 тем) та «Перетин елементів поверхонь предметів» (7 тем).

Основою бланк-конспектів є розв'язування графічних завдань, які сприяють не тільки закріпленню теоретичного матеріалу, навчання практичному застосуванню теорії, нарощуванню знань, умінь і навичок, але й розширюють кругозір студентів, вчать логічному мисленню, розвивають просторові уявлення та просторове мислення, приводять їх у систему. Як наслідок, здійснюється підготовка студентів до кваліфікованого самостійного виконання розрахунково-графічних робіт з нарисної геометрії та креслення.

Навчальний матеріал у бланк-конспектах роздруковано на папері формату А4 та подається у потрібній логічній послідовності. Це допомагає студентам швидко і правильно законспектувати лекцію. Бланк-конспекти містять як готові креслення, так і креслення-бланки, які під час прослуховування лекцій слід доповнювати графічними побудовами, написами, поясненнями або умовами задач, які мають бути розв'язані графічним способом безпосередньо на лекції. Кожна лекція містить також питання для самопідготовки, які студентам слід опрацьовувати за рекомендованими літературними джерелами, оскільки у конспекті не можуть бути охоплені всі сторони питань, що вивчаються. Наведемо основні методичні підходи щодо використання бланк-конспектів лекцій при вивченні нарисної геометрії.

1. Бланк-конспекти лекцій з нарисної геометрії складено згідно навчальної програми дисципліни. Вони охоплюють основні розділи курсу нарисної геометрії; до кожної теми в конспекті містяться початкові дані у вигляді креслень, наочних зображень, відводиться місце для ведення записів з даної теми, що значно скорочує час на перекреслювання з дошки складних креслень й відповідно дозволяє активізувати засвоєння матеріалу.

2. Використання в навчальному процесі бланк-конспектів лекцій скорочує час на виконання механічної роботи і дозволяє за той же самий проміжок часу, який відведено на вивчення теми, подати на заняттях більший об'єм матеріалу, або приділити більше часу складним для засвоєння студентів розділам нарисної геометрії.

3. Паралельно з використанням бланк-конспектів на лекціях задіюємо візуальний супровід. Через мультимедійний проектор демонструємо якісні 2D й 3D зображення, покрокові побудови креслень, флеш-анімацій, відео-фрагменти тощо.

В процесі вивчення курсу нарисної геометрії, використовуючи бланк-конспекти, необхідно дотримуватись таких рекомендацій:

– нарисна геометрія вивчається, дотримуючись послідовності й систематичності викладу навчального матеріалу;

– вивчення теоретичного матеріалу ведеться паралельно: за бланк-конспектом; слайдовими презентаціями (містять якісні графічні двовимірні й тривимірні, статичні й динамічні зображення, покрокові сценарії виконання графічних побудов); традиційними дидактичними засобами (моделі, макети, таблиці, плакати тощо);

– успішне вивчення нарисної геометрії вимагає від студентів опрацювання також літературних джерел на друкованих та електронних носіях.

Висновки. Як показала практика, використання бланк-конспектів лекцій при вивченні курсу нарисної геометрії в 2011-12 н.р. та 2012-13 н.р. в РДГУ позначається на успішності студентів. Триває постійне вдосконалення бланк-конспектів лекцій з врахуванням темпу роботи студентів.

Узагальнюючи досвід вивчення нарисної геометрії з використанням бланк-конспектів можна виділити наступне:

– під час поетапного вивчення матеріалу розширюються можливості викладача щодо застосування різноманітних форм викладання нарисної геометрії у взаємозв'язку, що дає педагогові можливість використовувати власні творчі прийоми в технології викладання, покращити індивідуальний підхід при роботі зі студентами;

– застосування сучасних технологій в освітньому процесі активізує пізнавальну діяльність студентів, створює сприятливі умови для формування їх особистості й відповідає запитам сучасного суспільства;

– багаторазове варіативне повторення теоретичного матеріалу безпосередньо на лекціях, лабораторних заняттях, а також під час самопідготовки дозволяє студентам повною мірою засвоїти навчальний матеріал та розвивати просторову уяву й мислення;

– контроль і корекція матеріалу, який вивчається за допомогою бланк-конспектів, дає можливість перевірити роботу студентів з кожної теми на лабораторних заняттях.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гін А.О. Прийоми педагогічної техніки / А.О. Гін. – Х.: Веста: Ранок, 2007. – 176 с.
2. Кизима Р.М. Опорні схеми-конспекти лекцій з курсу нарисної геометрії / Р.А. Кизима. – Рівне: ДРВП, 1995. – 89 с.
3. Носовський В.Б. Інженерна графіка. Бланк-конспект лекцій / В.Б. Носовський. – [2-е вид-я, випр.]. – Хмельницький: ТУП, 2001. – 85 с.
4. Олексюк О.Є. Активізація пізнавальної діяльності студентів у процесі загальнопедагогічної підготовки: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Олексюк Оксана Євгенівна. – К., 2005. – 22 с.
5. Шаталов В.Ф. Эксперимент продолжается / В.Ф. Шаталов. – М.: Педагогика, 1989. – 334 с.

Ю.В. ФЕЩУК. БЛАНК-КОНСПЕКТ ЛЕКЦИЙ ПО НАЧЕРТАТЕЛЬНОЙ ГЕОМЕТРИИ КАК СРЕДСТВО АКТИВИЗАЦИИ ПОЗНАВАТЕЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СТУДЕНТОВ

Резюме. В статье рассматриваются пути совершенствования графической подготовки студентов высших педагогических учебных заведений благодаря использованию на лекционных занятиях по начертательной геометрии бланк-конспектов лекций, направленных на активизацию познавательной деятельности будущих учителей технологии и черчения.

Ключевые слова: бланк-конспект, начертательная геометрия, графическая подготовка, познавательная деятельность.

Y.V. FESCHUK. BLANK-OUTLINE OF LECTURES ON DESCRIPTIVE GEOMETRY AS A MEANS TO ENHANCE THE COGNITIVE ACTIVITY OF STUDENTS

The summary. The paper discusses ways to improve the graphics training students of higher educational institutions through the use of lectures on descriptive geometry form-lectures, which are aimed at enhancing learning of future teachers of technology and drawing.

Key words: blank-outline, descriptive geometry, graphics training, cognitive activity.

Одержано редакцією 16.01.2014 р.

УДК: 371. 3: 37. 026

О.О. МОСПОК

СТРУКТУРА КЕЙСУ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ДО ІННОВАЦІЙНО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Резюме. У статті піднімається проблема створення та адаптації кейсів у системі підготовки майбутніх учителів математики до інноваційно-дослідної діяльності. Пропонується відповідна типізація завдань, розкривається структура кожного із запропонованих типів кейсів.

Ключові слова: вчитель математики, інноваційно-дослідна діяльність, кейс-технологія, кейс, типізація кейсів.

Постановка проблеми. Нинішній світ розвивається надзвичайно динамічно: стрімке накопичення інформації, розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій, виникнення нових засобів комунікацій, суспільно-економічні трансформації тощо. Наведені виклики репрезентують лише мізерну частину змін, на які повинна реагувати сучасна освіта, щоб відповідати запитам суспільства.

Проте, незважаючи на всі намагання оптимізувати і реформувати навчально-виховний процес на різних його рівнях, переважна більшість навчальних закладів дотримується традиційного підходу до організації освітньої діяльності (урок, лекційні, практичні, семінарські і лабораторні заняття, самостійна робота студентів, звичні форми контролю знань тих, хто навчається). При цьому ж головною метою навчання і надалі залишається передача знань, а не розвиток умінь і навичок їх самостійного отримання. Використання перевіреного часом підходу, з одного боку, є виправданим. Але слід розуміти, що без змін у змістовому наповненні освітньої діяльності студента неможливо відповідним чином підготувати спеціаліста, який міг виконувати свої професійні обов'язки на рівні вимог сьогодення.

Одним із шляхів вирішення проблеми поліпшення якості процесу підготовки фахівця, ефективності викладання і учіння, адаптації навчальної діяльності студентів до реальних професійних вимог, підвищення самостійності в опануванні предмету може бути використання кейс-технологій. Дана технологія передбачає удосконалення навичок і отримання досвіду у вирішенні прикладних і практичних задач, навчає працювати з інформацією і визначати деталі проблеми, оцінювати та знаходити альтернативні шляхи, приймати відповідальні рішення, розвиває комунікаційні уміння та навички [2]. Відомо, що пропонується нами технологія найчастіше використовується при підготовці фахівців з економіки, менеджменту, юридичних та медичних наук у країнах Західної Європи та Північної Америки [2; 7].

Незважаючи на відомі переваги, які надають кейс-методики у навчанні гуманітарних та економічних дисциплін, значні труднощі виникають при їх впровадженні у викладання технічних та фізико-математичних дисциплін. Можливим поясненням цього факту, наведеним у науково-педагогічній літературі, є те, що в суспільних науках для кожної ситуації є можливість підібрати декілька варіантів вирішення проблеми, не існує

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.	3
<i>Малафійк І.В.</i> Актуальні проблеми сучасної дидактики в площині системного підходу.	4
<i>Литвиненко С.А.</i> Використання воркшопів у підготовці майбутніх психологів до професійної діяльності.	10
<i>Вихрущ В.О.</i> Підручник для вищої школи як комплексна інформаційна модель підготовки майбутнього учителя: проблеми онтодидактики.	12
<i>Безкоровайна О.В.</i> Пріоритетні тенденції розвитку методики викладання іноземних мов та культур в контексті особистісно орієнтованого підходу.	17
<i>Богачик М.С.</i> Розвиток соціокультурної компетентності студентів-філологів засобами інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання англійської мови.	21
<i>Грицай Н.Б.</i> Методичні компетенції майбутніх учителів біології.	24
<i>Кизенко В.І.</i> Варіативна складова змісту освіти в контексті диференціації навчання.	27
<i>Корчагіна Г.С.</i> Розвиток пізнавального інтересу майбутніх учителів музичного мистецтва в процесі фахової підготовки.	31
<i>Краєвська О.Д.</i> Обґрунтування специфічних дидактичних принципів формування комунікативної компетентності майбутніх менеджерів-аграріїв.	34
<i>Красовська О.О.</i> Принципи відбору та структурування змісту професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи у галузі мистецької освіти засобами інноваційних технологій.	37
<i>Мардарова І.К.</i> Особистісно-орієнтоване навчання студентів засобами комп'ютерних технологій.	40
<i>Міськова Н.М.</i> Сучасні технології навчання математики у підготовці студентів педагогічних факультетів.	43
<i>Пододіменко І.І.</i> Форми та методи організації навчання бакалаврів комп'ютерних наук у педагогічному процесі вищої школи Японії.	46
<i>Полюхович Н.В.</i> Створення та запровадження педагогічних програмних засобів у навчальний процес.	48
<i>Романишина Н.В.</i> Філософські засади вивчення української новелістики студентами філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів.	51
<i>Тимчук Л.І.</i> Теоретичні основи дидактики дорослих: історико-педагогічний спадок і сучасні інтерпретації.	55
<i>Астафьева Л.С.</i> Особливості виховної системи багатонаціональних вищих навчальних закладів Росії.	60
<i>Бандура Р.Р.</i> Аспекти інтегративного навчання дітей з особливими потребами в загальноосвітній школі.	62
<i>Войтович О.В.</i> Емоційна компетенція у структурі професійної підготовки вихователя дошкільного закладу.	65
<i>Голуб Т.П.</i> Інтегративний фактор у професійній підготовці майбутніх фахівців технічних спеціальностей: досвід Німеччини.	67
<i>Давидюк І.В.</i> Професійно-педагогічна підготовка вчителів початкових класів до організації оздоровчо-спортивної роботи з учнями.	71
<i>Заглинська Л.В., Лукомська О.І.</i> Економічна освіта в контексті інвестиційних процесів в галузі.	73
<i>Кашуба А.А.</i> Проблема агітації та пропаганди фізичної культури і спорту для студентів педагогічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету.	76
<i>Кіндрат В.К.</i> Технологія формування національної свідомості студентів вищих навчальних закладів (ментальний компонент).	79
<i>Княжева І.А.</i> Діагностика ціннісно-мотиваційного компонента методичної культури майбутніх викладачів вищої школи спеціальності «Дошкільна освіта».	83
<i>Косарева Г.М.</i> Підготовка майбутніх вихователів до впровадження інклюзивних форм навчання в освітню практику.	87
<i>Янциур М.С.</i> Підготовка майбутніх учителів технологій до читання курсу «Людина і світ професій» на основі інформаційно-комунікаційних технологій.	90
<i>Герасименко О.А.</i> Дидактичні особливості використання наочності в процесі вивчення дисципліни «Практикум в навчальних майстернях з художньою обробкою матеріалів».	102
<i>Кострубська Т.В.</i> Теоретичні засади підготовки майбутніх судноводіїв до використання копінг-стратегій у професійній діяльності.	106
<i>Лавор О.Ф.</i> Особливості розвитку професійної компетентності сучасного вчителя.	109
<i>Балалаєва О.Ю.</i> Еволюція поняття «електронний підручник».	113
<i>Фещук Ю.В.</i> Бланк-конспект лекцій з нарисної геометрії як засіб активізації пізнавальної діяльності студентів.	117
<i>Мосіюк О.О.</i> Структура кейсу для підготовки майбутніх учителів математики до інноваційно-дослідної діяльності.	119
<i>Осіпчук Н.В.</i> Розвиток мовної підготовки студентів вищих технічних навчальних закладів у радянський час.	122
<i>Очеретна О.Ю.</i> Аналіз феномену «акмеологічна культура студентів вищих технічних навчальних закладів» як об'єкта наукових досліджень.	126
<i>Падалка О.І.</i> Виявлення сформованості пріоритетних педагогічних цінностей майбутніх вихователів у процесі професійної підготовки.	130
<i>Полюхович (Горбачевська) Л.Д.</i> Аксіологічне наповнення методичної спадщини Бориса Степанишина.	133
<i>Раскалінос В.М.</i> Характеристика моделі формування рефлексивної компетентності майбутніх соціальних педагогів.	139
<i>Сидорчук Н.Л.</i> Педагогічна рефлексія як вияв творчого потенціалу особистості педагога.	142

Совгар О.М. Вклад українських педагогів кінця XIX початку XX ст. в розвиток сучасної науки про виховання людини (на прикладі діяльності Юліана Романчука).	146
Трофимчук А.О. Роль науково-технічної творчості в процесі фахової підготовки майбутнього вчителя технології.	148
Тюска В.Б. Творча самореалізація студентів у процесі клубної діяльності.	152
Федосова І.В. Формування студентського контингенту вищих технічних навчальних закладів (кінець XIX – 30-ті роки XX століття).	156
Фурса О.О. Професійна підготовка дизайнерів у контексті неперервної освіти.	161
Яковичина Т.В. Теоретичні основи формування педагогічної творчості в умовах вищої школи.	165
Лісова С.В. Професійна підготовка вчителя як умова забезпечення якісної освіти для всіх.	169
Дупак Н.В. Система забезпечення якості вищої освіти у країнах Західної Європи й США.	173
Казначеева Л.М. Формування культури міжособистісного спілкування студентів у процесі вивчення дисципліни “Тренінг ділових комунікацій”.	179
Олійник Л.В. Методика констатувального експерименту навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління на засадах компетентісного підходу.	182
Козяр М.М. Інноваційні підходи до формування графічних знань із побудови зображень у майбутніх фахівців технічної галузі під час вивчення нарисної геометрії та інженерної графіки.	186
Кочубей А.В. Інтеграція як ефективне методичне явище в процесі підготовки студентів технічного вищого навчального закладу.	190
Дмітренко Н.Є. Застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій у процесі інтеграції навчання в інформаційному суспільстві.	193
Сілкоча Е.О. Застосування індивідуальних навчально-дослідних завдань для студентів у процесі вивчення методики викладання математики у початковій школі.	196
Кузьмук Л.І., Анікіна О.П. Виховання толерантності у старших дошкільників.	200
Казанцева Л.І. Культурологічний підхід до навчання дошкільників української мови в полікультурному просторі південно-східного регіону.	203
Гушак Ж.М. Впровадження професійно зорієнтованого тренінгу майбутніх педагогів у систему викладання навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності».	210
Відомості про авторів	213